

Titlurile științifice obținute de către femei în Republica Moldova

Direcția evaluare în cercetare și inovare

Anual pe 11 februarie este sărbătorită Ziua Internațională a Femeii și a Fetelor în Știință, care a fost stabilită de UNESCO și ONU-Femei (UN-Women), în colaborare cu instituții și parteneri din societatea civilă care urmăresc promovarea femeilor și fetelor în știință.

Rolul și locul femeilor în știința contemporană deja nu reprezintă un subiect aprig de discuții, întrucât femeile au demonstrat capacități științifice importante.

La nivel internațional sunt prezentate date care relevă o implicație mai modestă a femeilor în activitatea de cercetare, însă, de multe ori se menționează că, nu există o analiză amplă, pe toate țările, a contribuției femeilor în acest domeniu, iar misiunea organizațiilor sau platformelor de promovare a femeilor din cercetare, este de a încuraja și mai mult implicarea femeilor în activitatea științifică.

În Republica Moldova, femeile în știință joacă un rol important, ceea ce se observă și din datele obținute în urma analizei informației privind acordarea titlurilor științifice de doctor și doctor habilitat în perioada anilor 1993-2023, de când funcționează sistemului național de evaluate în domeniile cercetării și inovării (sursa: [Registrelle ANACEC în domeniul cercetării și inovării](#)).

Pe parcursul anilor 1993-2023, cota-parte a tezelor de doctor în științe susținute de către femei a depășit cu puțin cea a bărbaților (fig.1).

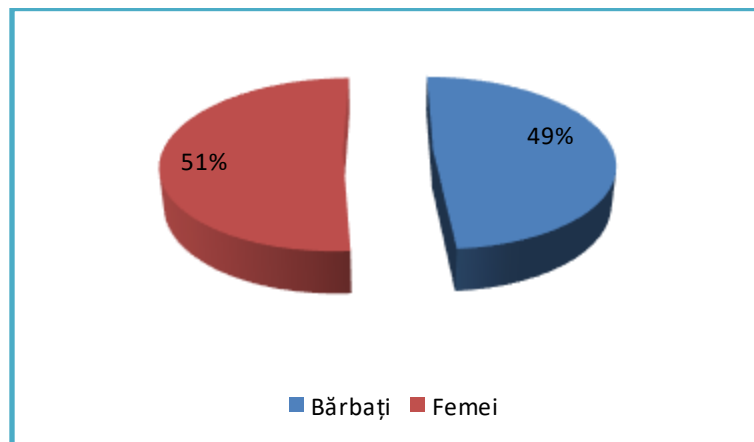

Figura 1. Cota parte a tezelor de doctor în științe susținute de femei și bărbați

Poziția femeilor și bărbaților este mai relevantă dacă privim în dinamică, pe ani, acordarea titlurilor de doctor în științe (fig.2).

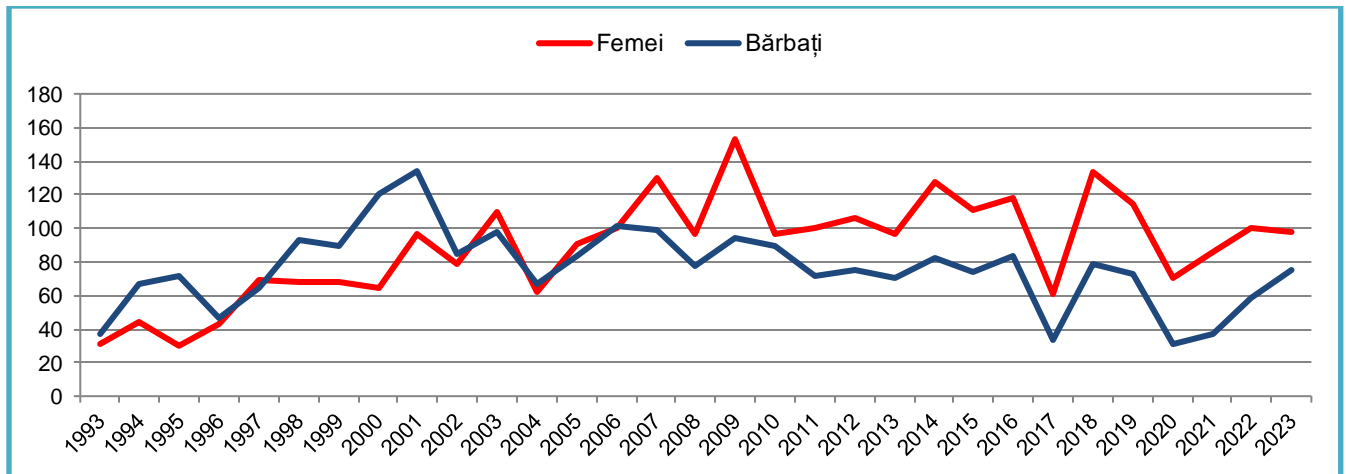

Figura 2. Dinamica acordării titlurilor științifice de doctor, după gen, în perioada 1993-2023

Din figura de mai sus se vede că începând cu anul 2006 numărul tezelor susținute de către femei este în creștere comparativ cu numărul de teze susținute de către bărbați.

Cel mare număr de teze susținute de către femei se atestă în domeniile: științe medicale; științe economice; științe ale educației și psihologie; științe biologice, drept și filologie (fig.3).

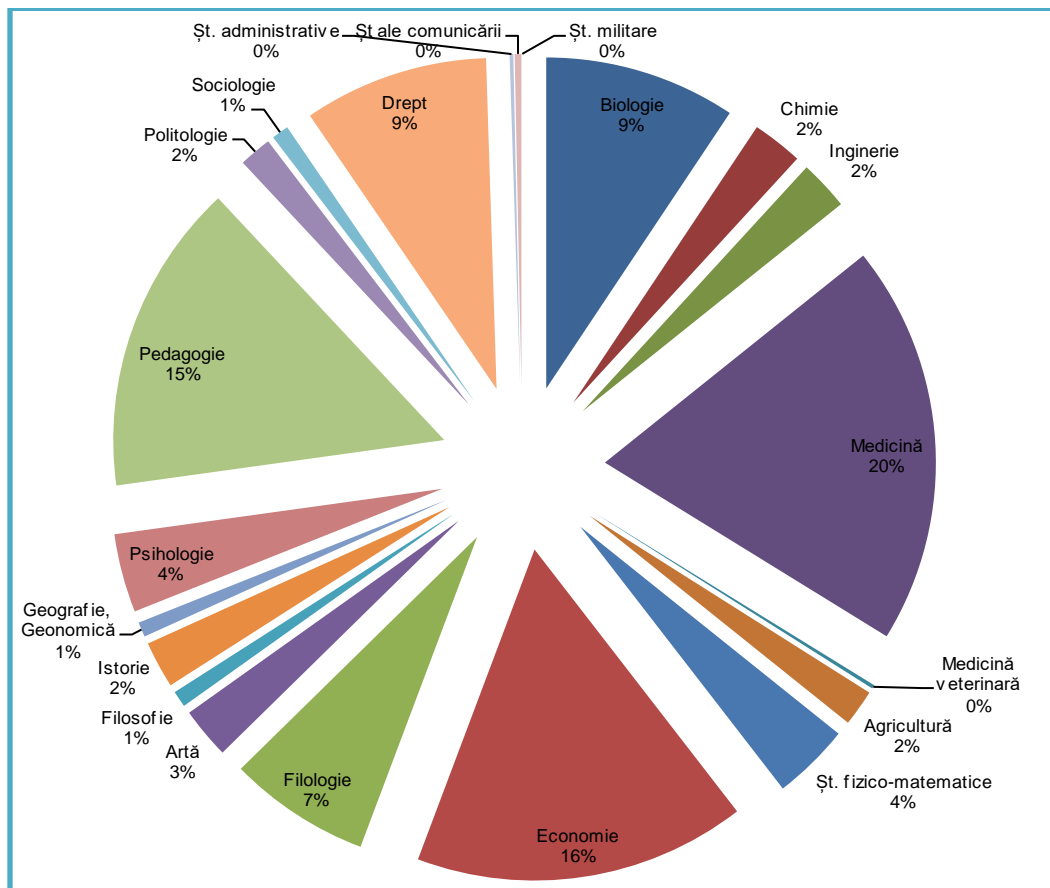

Figura 3. Repartizarea titlurilor științifice de doctor conferite femeilor după domeniile științei (1993-2023)

Este oportun de a menționa primele femei cărora le-a fost acordat titlul științific de doctor în Republica Moldova, în diferite domenii, după cum urmează:

- ZAGORODNIUC Valentina (25.02.1993) și ICHIZLI Svetlana (29.04.1993) în domeniul științelor tehnice (ingineresti);
- VRABII Tatiana (29.06.1993) și CAHOVSCI Irina (29.06.1993) în domeniul științe biologice. De menționat că dna VRABII Tatiana a fost primul doctor în științe biologice conferit în Republica Moldova;
- BÂRCĂ Maria (29.06.1993) și PAHOPOLOVA Valentina (29.06.1993) în științe chimice, dna BÂRCĂ Maria fiind primul doctor în științe chimice conferit în Republica Moldova;
- BORȘ Eleonora (29.06.1993), TĂZLĂVAN Tatiana (30.09.1993), ZOTA Larisa (30.09.1993) în științe medicale;
- GUȚU Ana (29.04.1993) în filologie și totodată primul doctor confirmat în acest domeniu;
- STARÎȚIN Ludmila (30.09.1993), CARAȘCIUC Lila (09.12.1993) și VÂLCU Liuba (09.12.1993) în științe economice; HANCEVSCHI Elena, (09.12.1993), PASECINIC Oxana (24.02.1994), GUMENIUC Natalia (21.04.1994), COVALGIU Olga (13.10.1994) în științe fizico-matematice;
- PETROVSCHI Nina (09.12.1993) în istorie și primul doctor în acest domeniu conferit în Republica Moldova;
- SAMSON Natalia (24.02.1994) și CORCODEL Angelica (21.04.1994) în științe agricole;
- BARBAS Eleonora (30.06.1994) și CELAC Ana (27.06.1996) în arte;
- GAGAUZ Olga (24.02.1994) și ROȘCA Ludmila (23.02.1995) în filosofie;
- ZENCENCO Polina (24.02.1994) și NEDEALCOV Maria (21.12.2000) în geografie;
- GONCEARUC Svetlana (24.02.1994), MOCANU Liuba (13.10.1994) și SPRÎNCEANĂ Larisa (22.12.1994) în științe ale educației;
- GÂNU Domnica (12.10.1995) și BOROCINA Paulina (29.02.1996) în psihologie;
- BALAN Elena (23.02.1995) în politologie; - BREAHNĂ Victoria (23.02.1995) în sociologie;
- CONSTANTINESCU Elena (24.10.1996), PUNGĂ Liliana (22.10.1998) și CLIMOVA Ana (23.12.1999) în drept;
- HOLBAN Rita (21.10.1999) și MÂRZAC Lucia (17.10.2001) în domeniul științelor medical-veterinare;
- BOBICEV Victoria (29.09.2007) și CAMERZAN Inga (18.10.2007) în informatică;
- GHEORGHÎȚA Tamara (20.11.2014) și TINCUI Violeta (06.10.2016) în științe administrative;
- CHERADI Natalia (23.12.2014) și HARJEVSCHI Mariana (23.12.2014) în științe ale comunicării.

De cele mai multe ori, după obținerea titlului științific de doctor, cariera în cercetare a femeilor este mai puțin spectaculoasă. Până nu demult, puține dintre femei, aveau ambiția (în sensul bun al cuvântului) de a aspira la titlul științific de doctor habilitat. Astfel, cota parte a tezelor de doctor habilitat susținute de către femei, în perioada 1993-2023, constituie doar 30% din numărul total (fig.4).

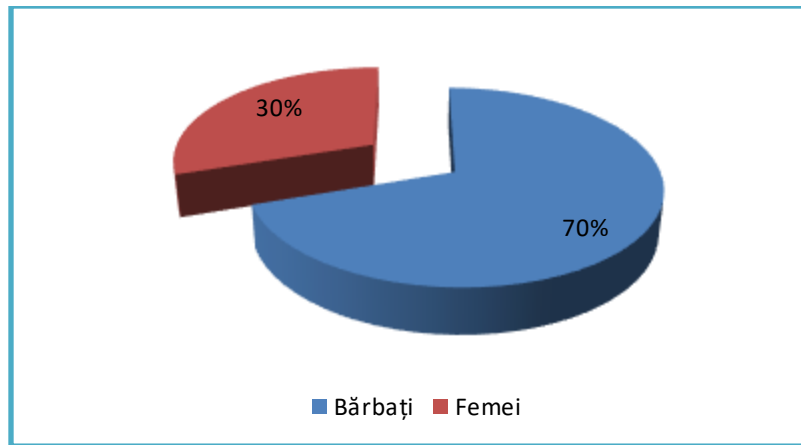

Figura 4. Cota parte a tezelor de doctor habilitat în științe susținute de femei și bărbați

Analiza în dinamică a acordării titlurilor științifice de doctor habilitat în perioada menționată, atestă o majorare evidentă a tezelor de doctor habilitat elaborate de către femei în ultimii trei ani (fig.5).

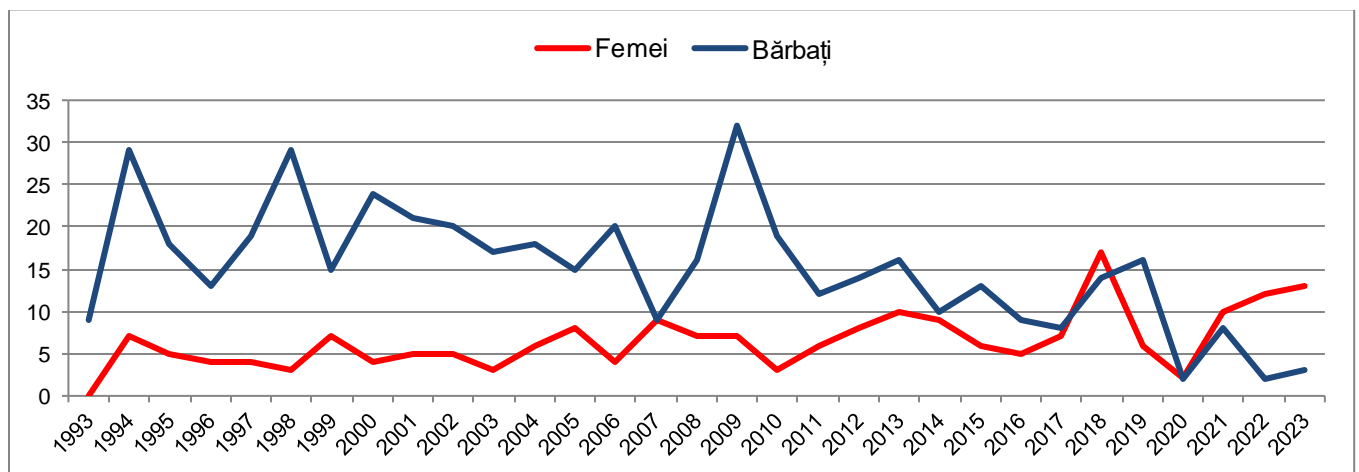

Figura 5. Dinamica acordării titlurilor științifice de doctor habilitat, după gen (1993-2023)

Domeniile în care, femeile au obținut cele mai multe titluri științifice de doctor habilitat sunt: științe medicale; științe economice; științe biologice; științe ale educației și psihologie; filologie (fig.6).

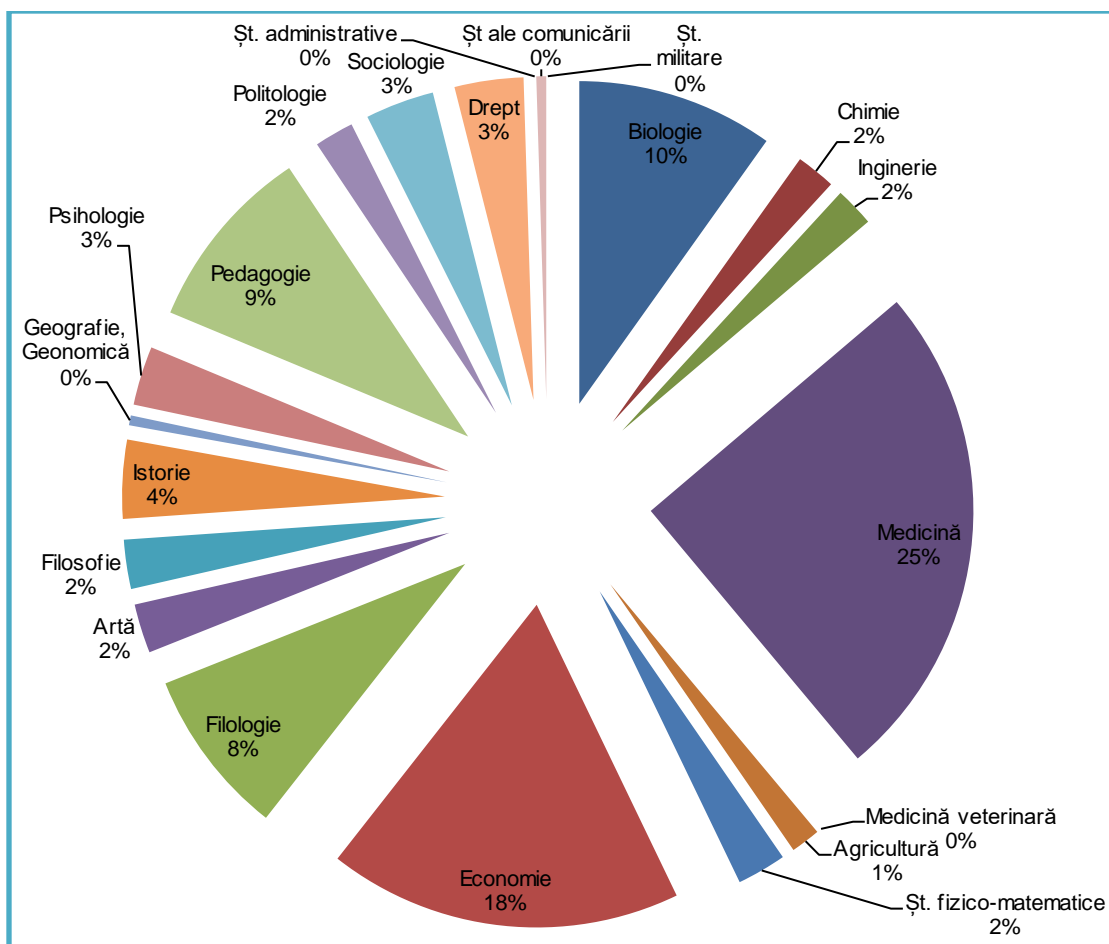

Figura 6. Repartizarea titlurilor științifice de doctor habilitat conferite femeilor după domeniile științei (1993-2023)

Pioneri în obținerea titlurilor științifice de doctor habilitat în Republica Moldova sunt următoarele doamne:

- DUMBRAVA Vlada-Tatiana (24.02.1994) și CIOBANU Teodora (24.02.1994) în domeniul științe medicale;
- CLOCHIȘNER Sofia (21.04.1994) și JITARU Raisa (13.10.1994) în științe fizico-matematice;
- GONCEARIUC Maria (13.10.1994) în științe agricole;
- BOGHANASTIUC Victoria (12.10.1995) în domeniul științelor tehnice (ingineresti);
- CRIVOI Aurelia (12.10.1995) în științe biologice;
- BULGARU Maria (12.12.1995) în filosofie;
- CEMORTAN Stela (26.12.1996) în științe ale educației;
- BURLACU Natalia (27.02.1997) în științe economice;
- CONSTANTINOVICI Elena (16.11.2000) în filologie;
- PLĂMĂDEALĂ Ana-Maria (26.10.2000) în arte;
- DMITRENCO Svetlana (26.10.2000) și MALCOCI Ludmila (26.10.2000) în sociologie;
- COJOCARU Eugenia (26.02.2004) în drept;
- ROȘCA Alla (29.04.2004) în științe politice;
- BOLBOCEANU Aglaida (21.04.2005) în psihologie;
- COJOCARU Svetlana (01.03.2007) în informatică;

- RACU Aurelia (28.09.2006), CVILINCOVA Elizaveta (18.09.2008) și ȘOFRANSCHI Zinovia (23.10.2008) în istorie;
- GONȚA Maria (26.02.2009) în științe chimice;
- NEDEALCOV Maria (12.05.2011) în geografie.

Este evident, că aportul femeilor în cercetarea din Republica Moldova nu se rezumă doar la obținerea titlurilor științifice, dar și în realizarea și publicarea rezultatelor științifice de valoare și diseminarea lor la manifestări științifice, în instruirea unor noi generații de cercetători și promovarea valorilor calității în educație și cercetare.